

DESIGNIRANOST MJESTA ZA VEZ U UGOVORU O VEZU¹

Visoki trgovački sud Republike Hrvatske

Presuda i rješenje broj PŽ-8130/03 od 22. studenog 2006.

Vijeće: Viktorija Lovrić kao predsjednica vijeća te mr. sc. Srđan Šimac

i sudac porotnik Miroslav Skalac kao članovi vijeća

Sklapanjem ugovora o uporabi veza korisnik veza ne stječe pravo na uporabu određenog veza, nego pravo da mu marina osigura vez za vrijeme dok se plovilo nalazi u marini.

Marina kao pružatelj usluge veza tužbom potražuje isplatu temeljem Ugovora o čuvanju i održavanju brodice "G." u tuženikovom vlasništvu. Tuženik je tužbenom zahtjevu prigovorio navodeći da je podmirio utuženi dug, a kao dokaz je dostavio potvrde. Pored toga, tuženik se protivio tužbenom zahtjevu i iz razloga što je tijekom trajanja ugovora vez preuzela treća osoba. Tuženik smatra da od trenutka kada je predmetni vez preuzela treća osoba više nije bio u ugovornom odnosu s tužiteljem. Tužitelj je u cijelosti osporio tuženikove tvrdnje i naveo da potvrde na koje se tuženik poziva nisu dokaz o plaćanju duga nego preslike utuženih računa, a jedna od potvrda odnosi se na dio duga koji nije predmet spora. Nadalje, očitujući se na navode tuženika, tužitelj je istaknuo da sklapanjem Ugovora o uporabi veza korisnik ne stječe pravo na korištenje određenog veza, nego pravo da mu tužitelj osigura vez za vrijeme dok se nalazi kod tužitelja, pa nije od utjecaja na spor činjenica što je vez koristio drugi korisnik.

Nakon provedenog dokaznog postupka, prvostupanjski sud je utvrdio da su stranke bile u poslovnom odnosu temeljem kojeg je tužitelj imao obvezu osigurati tuženiku uporabu veza i preuzeti tuženikovo plovilo na čuvanje i održavanje. Tuženik nije dokazao da je odustao od ugovora sukladno odredbama istog, kao ni tvrdnju da je utuženi dug platio, jer je dostavio preslike utuženih računa i potvrdu koja se ne odnosi na predmet spora. Primjenom odredbi članka 17. stavak 1. i članka 277. stavak 1. Zakona o obveznim odnosima, Trgovački sud u Rijeci, presudom broj I P-435/2002-16 od 25. srpnja 2003. godine u cijelosti je prihvatio tužbeni zahtjev i naložio tuženiku platiti tužitelju iznos od 1.672,60 EUR s pripa-

¹ Rad je rezultat istraživanja u okviru znanstvenoistraživačkog projekta Jadranskog zavoda Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti pod nazivom *Razvoj suvremenog pravnog i osigurateljnog režima za hrvatske marine – unapređenje konkurentnosti, sigurnosti, sigurnosne zaštite i zaštite morskog okoliša (DELICROMAR)*, koji je financirala Hrvatska zaklada za znanost (HRZZ UIP-2013-11-3061), www.delicromar.hazu.hr.

dajućom kamatom po stopi koju na devizne štedne uloge po viđenju plaća Nova banka d.d. Pula. O trošku postupka sud je odlučio primjenom odredbe članka 154. stavak 1. Zakona o parničnom postupku, dosudivši tužitelju trošak u visini sudskih pristojbi.

Protiv navedene presude, žalbu je podnio tuženik zbog pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja i pogrešne primjene materijalnog prava, s prijedlogom da Visoki trgovački sud Republike Hrvatske (u nastavku VTS) pobijanu presudu ukine i predmet vrati prvostupanjskom sudu na ponovno suđenje.

U žalbi tuženik u bitnome ustraje na već iznijetim prigovorima, ponavljajući da je u cijelosti podmirio utuženi dug i da od trenutka kada je vez preuzela treća osoba više nije bio u ugovornom odnosu s tužiteljem. Tuženik smatra da je sud to propustio utvrditi, jer u ugovoru među strankama nije označeno vrijeme trajanja ugovora.

Tužitelj je u odgovoru na tuženikovu žalbu, predložio njeno odbacivanje kao nedopuštene, jer je u sporu male vrijednosti nedopušteno isticati žalbeni razlog pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja. Tužitelj je zatražio trošak sudske pristojbe na odgovor na žalbu.

VTS je ispitujući pobijanu presudu temeljem odredbi članka 365. stavak 2. i 467. Zakona o parničnom postupku (Narodne novine br. 53/1991, 91/1992, 112/1999 i 88/2001 nastavno: ZPP) u granicama dopuštenih žalbenih razloga, pazeći pritom po službenoj dužnosti na bitne povrede odredaba parničnog postupka iz odredbe članka 354. stavak 2. ZPP-a, kao i na pravilnu primjenu materijalnog prava, ocijenio da je tuženikova žalba neosnovana, a pobijana prvostupanjska presuda u cijelosti pravilna i zakonita.

VTS je zaključio da u postupku koji je prethodio donošenju pobijane presude te u pobijanoj odluci nema apsolutno bitnih povreda odredaba parničnog postupka na koje drugostupanjski sud pazi po službenoj dužnosti, a u navodima žalbe tuženik niti ne ukazuje na postojanje povrede. Pobijana presuda ima valjano obrazloženje iz kojeg je jasno koje je činjenice i na temelju kojih dokaza utvrdio prvostupanjski sud, na kojim je odlučnim činjenicama temeljio svoju ocjenu o sadržaju poslovnog odnosa i obveza koje iz tog odnosa proizlaze za stranke u sporu. Svi razlozi presude u suglasnosti su sa sadržajem isprava u spisu i sa sadržajem zapisnika. Zaključak je VTS-a da je prvostupanjski sud savjesno i brižljivo ocijenio svaki dokaz zasebno i sve dokaze zajedno, te na temelju rezultata cjelokupnog postupka odlučio koje činjenice uzeti kao dokazane prema svojem uvjerenju, a stečeno uvjerenje opravdao je logičnim razlozima iz kojih se može provjeriti da takvo uvjerenje ima valjanu osnovu (članak 8. ZPP-a).

Osim toga, VTS je istaknuo da je u predmetnom slučaju riječ o sporu male vrijednosti (članak 502. stavak 1. ZPP-a). Presuda ili rješenje kojim se takav spor završava može se pobijati samo zbog apsolutno bitnih povreda odredaba parničnog postupka i pogrešne primjene materijalnog prava (članak 467. stavak 1. ZPP-a). Predmetnu presudu nije moguće pobijati zbog pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja. Sadržaj žalbe upućuje upravo na taj žalbeni razlog i tuženikovo stajalište kako je prvostupanjski sud pogrešno i nepotpuno utvrdio relevantne činjenice. S obzirom na navedeno, VTS kao žalbeni sud nije se upuštao u ocjenu žalbenih navoda koji se odnose na pogrešno i nepotpuno utvrđeno činjenično stanje.

U drugostupanjskoj presudi tuženiku su ponovljena pravila o teretu dokazivanja sadržana u odredbama članka 219. stavak 1. i članka 221a. ZPP-a, koja obvezuju sud uzeti nedokazanom onu tvrdnju za čiju istinitost stranka, koja se na tu činjenicu poziva u svoju korist, nije bila u stanju pružiti sudu dovoljno adekvatnih dokaznih sredstava.

VTS je zaključio da je prvostupanjski sud na utvrđene relevantne činjenice, a to su činjenica da su stranke bile u ugovornom odnosu temeljem kojeg je tužitelj preuzeo obvezu osigurati tuženiku uporabu veza, te preuzeti tuženikovo plovilo na čuvanje i održavanje; te činjenice da tuženik nije dokazao svoju tvrdnju da je dug platio, pravilno primijenio materijalno pravo iz odredbi članka 17. stavak 1. i članka 277. stavak 1. Zakona o obveznim odnosima (Narodne novine br. 53/1991, 73/1991, 111/1993, 3/1994, 7/1996, i 91/1996, nastavno: ZOO) te prihvatio tužbeni zahtjev. Primjenom odredbe članka 154. stavak 1. ZPP-a i Zakona o sudskim pristojbama (Narodne novine br. 74/1995 i 57/1996), prvostupanjski sud je pravilno odlučio i o trošku parničnog postupka.

VTS je u svojoj odluci naveo da se, obrazlažući pobijanu odluku, prvostupanjski sud nije pozvao na Zakon o morskim lukama (Narodne novine br. 108/1995, 6/1996 i 97/2000, nastavno: ZML), iako je isplata naknade za usluge veza plovila u marini po svom sadržaju plovidbeni spor. Međutim, to nije od utjecaja na donošenje pravilne i zakonite odluke u ovoj pravnoj stvari. Tim su propisom kao *lex specialis*, luke prema namjeni razvrstane na: luke otvorene za javni promet i luke za posebne namjene (članak 3. ZML-a). Luka nautičkog turizma je luka za posebne namjene (članak 5. stavak 2. točka 3. ZML-a). Po svojim sadržajnim i pojavnim elementima, većina djelatnosti koje se u lukama za posebne namjene obavljaju, istovjetne su lučkim djelatnostima u lukama otvorenima za javni promet. ZML, za razliku od ranijih propisa (odredbe članka 42. do članka 45. Zakona o pomorskom i vodnom dobru, lukama i pristaništima (Narodne novine br. 19/1974, 39/1975 17/1977 i 18/1981), ne sadrži izričitu odredbu o obvezi plaća-

nja naknada korisnika luka za posebne namjene. U takvom plovidbenom sporu, prema mišljenju VTS-a, prazninu u propisima prvostupanjski sud je ispravno popunio primjenom općih odredbi obveznog prava i tumačenjem Ugovora kojeg su stranke sklopile.

VTS je u odluci ukazao i na propis kojim je izričito regulirana obveza korisnika luke za posebne namjene o načinu korištenja luke (članak 29. stavak 3. ZML-a), temeljem kojeg postoji istodobno i ovlaštenje na naplatu naknade za upotrebu obale. Analognom primjenom odredbe članka 20. ZML-a kojom je regulirana obveza korisnika luke otvorene za javni promet na plaćanje naknade za pružene usluge, naknada se plaća i trgovačkim društvima (ovlaštenicima) za pružene usluge u luci posebne namjene, koje se odnose na lučke djelatnosti, među kojima i za privez. Treća osoba koja želi koristiti određene usluge u luci posebne namjene, sklapa ugovor s trgovačkim društvom, koje u sklopu svoje djelatnosti pruža te usluge. Prema mišljenju VTS-a pravilno je prvostupanjski sud utvrdio da je sklapanjem ugovora s tužiteljem, tuženik preuzeo obveze koje iz tog poslovnog odnosa proizlaze i odgovoran je za njihovo ispunjenje, temeljem odredbe članka 17. stavak 1. ZOO-a, a obveza plaćanja naknade za usluge veza plovila u marini i ostalih ugovorenih usluga, obveza je tuženika kao korisnika istih.

VTS je zaključio da navodima žalbe tuženik nije doveo u pitanje valjanost i zakonitost pobijane odluke, pa je slijedom navedenog, primjenjujući odredbu iz članka 368. ZPP-a, tužnikovu žalbu odbio kao neosnovanu i potvrdio presudu prvostupanjskog suda.

Dr. sc. Vesna Skorupan Wolff, znanstveni savjetnik u trajnom zvanju
Jadranski zavod Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti

Summary:

THE DESIGNATION OF BERTHS UNDER BERTHING CONTRACTS

Concluding a berthing contract does not entitle the user to use a strictly defined berth, but to have a berth ensured by the marina while the vessel is located there.